

Boldizsár Gábor

Röszkétől Röszkéig¹

10.17047/HADTUD.2016.26.1-2.118

Boldizsár Gábor előadásának a Röszkétől Röszkéig címet adta. Ez az 1991 és 2015 közötti időszakot jelképezi, vagyis a Magyar Honvédség rendszerváltás utáni útját. Mint emlékeztető, 1991-ben a délszláv háborús cselekmények miatt kellett oltalmazni ezt a határszakaszt, 2015-ben pedig a menekült-áradat feltartóztatása miatt.

Megítélése szerint a Magyar Honvédség rendszerváltás utáni fejlődése három szakaszra bontható. Az első az 1991–95 közötti időszak, amikor a honvédség önállóvá vált, a szovjet csapatok kivonultak, a Varsói Szerződés feloszlott, amikor kirobbant a délszláv polgárháború és felbomlott Jugoszlávia. A következő időszak kb. 2003–2014-ig tartott, amikor Magyarország – immáron a NATO tagjaként – részt vett az iraki és az afganisztáni műveletekben, amelyekben katonáink szövetségi kötelékben, veszélyes feladatokat végrehajtva eredményesen teljesítettek. A következő kezdete 2015, amikor Magyarország kormánya döntést hozott a honvédség bevonásáról a migráció kezelésével összefüggő feladatok végrehajtásába, együttműködésben más rendvédelmi szervekkel.

Az első és a harmadik időszakban klasszikus határvédelmi feladatokra került sor – ugyanazon határszakaszon; a másodikban határainktól távol végrehajtandó missziós feladatokat hajtott végre a honvédség. Mindhárom konfliktus lényegében alacsony intenzitású konfliktus volt.

A délszláv polgárháború részesei a valamikori Jugoszlávia népei, népcsoportjai voltak, a 2015-ös menekülthullám viszont Közél-Keletről indult. Mindkét esetben fontos tapasztalat, hogy az eredményes védelmi műveletek érdekében meg kell nyerni, be kell vonni a helyi lakosság tagjait, kisebb-nagyobb közösségeit.

Hozzászólása keretében a továbbiakban a hadtudomány beágyazottságával kívánt foglalkozni. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánjaként 2012. január 1. óta szembesül a hadtudomány erősítésének, az azt művelők fiatalításának gondoljaival. A kar oktatóinak 75%-a tudományos fokozattal rendelkezik. Jól áll a kar a tehetséggondozás tekintetében is, hiszen – egyebek mellett – évente 10 doktoranduszhallgató beiskolázása történik meg. Kedvezően alakulnak a fokozatszerzési és a habilitációs eljárások is. Jelentős kihívások előtt állnak az egyetemi tanári kinevezések tekintetében. Az elmúlt 3 évben 18–19 fiatal indult el az oktatói pályán. A továbbiakban is az egyik legfontosabb feladat az egyetemi tanári címre pályázók erőfeszítéseinek ösztönzése.

A jogelőd katonai tanintézetek és kar oktatói több mint 60 misszióban vettek eddig részt, amelyek tapasztalatai jól hasznosulnak az oktatásban. „Zárt közösség

1 A Magyar Hadtudományi Társaság története, jelene és jövője címmel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Ludovika téri kampuszában 2015. október 13-án megtartott közgyűlésen és tudományos konferencián elhangzott nyilvános előadás hanganyagának szerkesztett változata.

„ *vagyunk, hiszen a társadalomban viszonylag kevesen művelik ezt a szakterületet*” – tartotta szükségesnek megjegyezni Boldizsár Gábor. Összességében tehát jól állnak, de vannak feladatok, amelyeket el kell végezniük, vannak feladatok, amelyeket a tisztképzés fenntartása keretében meg kell vizsgálniuk és vannak feladatok, amelyeket a hadtudomány fejlesztése, definiálása és szinten tartása érdekében kell végezniük.

A hadtudomány szempontjából fontos tisztázandó kérdés, hogy hogyan definiálható a haderő szerepe a 21. században, hogyan értékelhetők az említett konfliktusokban való közreműködés katonai tapasztalatai.

A jövő nagy kérdései, – amelyek a kar helyzetét is érintik, – hogy Magyarországnak milyen aktív és tartalékos hadereje van és Magyarország haderejének milyen a társadalmi beágyazottsága és a „láthatósága”.

Tálas Péter

A tudományközi kapcsolatokról¹

10.17047/HADTUD.2016.26.1-2.119

„*Az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara igen kedvező pozícióból indul, hiszen kitűnő a személyi állománya, az oktatók kb. 74–76%-a rendelkezik tudományos fokozattal, közöttük a tudomány doktora fokozattal*” – kezdte előadását Tálas Péter. Jelenleg legfontosabb feladatuk az alapképzés és a mesterképzés beindítása és felkészülés a doktori iskola igény szerinti létrehozására.

Az integráció és az együttműködés azért különösen fontos, mert a modernkori kihívások és a modernkori problémák egyikét sem tudja egy-egy tudományág önállóan megoldani. Ezt példázza az ukrán válság és a menekültprobléma is. Az előbbi többszintű válság. Legalább három nagy szintjét érdemes megkülönböztetni: a nemzetközit, a regionálist és a belsőt, amelyek mindegyikének feltárására különálló tudományos eszközök alkalmazása, tudományterületek összefogása szükséges. Ezek közé tartozik például a nemzetközi tanulmányok, a hadtudomány (I. hibridháború, amely azonban nem csupán a hadtudomány problémája).

Ukrajna fő kérdése a modernizálódás módja: az orosz típusú, az európai típusú, vagy valamely köztes megoldás. Ennek feltárásához a társadalomtudomány, a közgazdaságtudomány és egyéb tudományok eszközrendszere szükséges. A belső problémák tárháza rendkívül széles, hiszen az államtudománynak, a történettudománynak sokat kellene foglalkoznia azzal, hogy az ukránok miért nem képesek olyan nemzeti előképet maguk elé tárni, mint például a románok vagy a magyarok, a lengyelek.

1 *A Magyar Hadtudományi Társaság története, jelene és jövője* címmel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Ludovika téri kampuszában 2015. október 13-án megtartott közgyűlésen és tudományos konferencián elhangzott nyilvános előadás hanganyagának szerkesztett változata.